

AAN500043 / GERONTAGOGIKA
ANDR / Navazující magisterské studium
2014/2015
PhDr. Michal Šerák, Ph.D.
ZS 2/1; volitelný předmět
Z + Zk/ 6 kreditů

Cílem předmětu je seznámení s problematikou vzdělávání seniorů v rámci širokých sociálně-ekonomických, kulturních a edukačních kontextů, jakými jsou např. demografická situace ČR, postavení seniorů v současné společnosti, meze a možnosti jejich docility či analýza vzdělávací nabídky. Absolvování tohoto předmětu by mělo přispět ke komplexnímu porozumění zásadním aspektům seniorského vzdělávání a umožnit studentům v budoucnu realizovat vzdělávací, osvětové a kulturní aktivity vhodné pro uvedenou cílovou skupinu.

Charakteristika obsahu předmětu:

1. Stáří a stárnutí v pohledu aktuálních teoretických konceptů
2. Periodizace lidského života, vymezení sénia
3. Demografická situace ČR, aktuální stav a prognózy dalšího vývoje
4. Demografické aspekty stárnutí společnosti
5. Koncepty aktivního a úspěšného stárnutí
6. Gerontagogika (předmět a vznik gerontagogiky; postavení v systému věd)
7. Vzdělávání seniorů (význam, funkce, zaměření a obsah)
8. Specifika seniorské edukace
9. Motivace seniorů k účasti na edukačních aktivitách
10. Docilita seniorů (psychické a fyzické aspekty stárnutí; paměť; rychlost učení)
11. Specifické požadavky seniorů na organizaci učebního procesu
12. Věkový mainstreaming; bariéry edukace seniorů
13. Institucionální zabezpečení (univerzity třetího věku; akademie třetího věku; kluby důchodců; další instituce)

Povinná literatura:

- Andragogika – čtvrtletník pro rozvoj a vzdělávání dospělých*, č. 3/2011 a č. 2/2009. ISSN 1211-6378.
- CZESANA, Věra a Zdeňka MATOUŠKOVÁ. *Účast a bariéry vzdělávání starších osob*. Praha: NVF, 2006. [online]. Dostupné na:
http://www.nvf.cz/publikace/pdf_publicace/observator/cz/working_paper2_2006.pdf.
- HAŠKOVCOVÁ, Helena. *Fenomén stáří*. Praha: Havlíček Brain Team, 2010. ISBN 978-808-7109-199.
- KOCIANOVÁ, Renata et al. *Analysis and comparison of forms and methods for the education of older adults in the V4 countries*. Praha: FF UK v Praze, 2013. ISBN 978-80-7308-504-9.
- MÜHLPACHR, Pavel. *Gerontopedagogika*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-5029-7.
- Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017*. Praha: MPSV, 2013. [online]. Dostupné na:
http://www.mpsv.cz/files/clanky/14540/III_vlada__Akni_plan_staruti_.pdf

ŠERÁK, Michal. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-551-6.

WALOTEK-ŚCIAŃSKA, Katarzyna, ŠERÁK, Michal, SZYSKA, Michał a Łukasz TOMCZYK. *Starzenie się i starość w dynamicznie szmieniającym się świecie*. Sosnowiec, Praha: Oficyny Wydawnicza „Humanitas“, 2013. ISBN 978-83-61991-19-9.

Doporučená literatura:

Dlouhodobý záměr seniorského vzdělávání na období 2008 až 2015. Brno: AU3V, 2008. [online]. Dostupné na: http://au3v.vutbr.cz/soubory/DZ_AU3V_CR.doc.

ČORNANIČOVÁ, Rozália. *Edukácia seniorov: vznik, rozvoj, podnety pre geragogiku*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2007. ISBN 978-80-223-2287.

ČORNANIČOVÁ, Rozália a Anna PETŘKOVÁ. *Gerontagogika: úvod do teorie a praxe edukace seniorů*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. ISBN 978-80-244-0879-8.

E-senior. [online]. Dostupné na: <http://www.e-senior.cz>.

KALVACH, Zdeněk. *Geriatric a gerontologie*. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0548-6.

LIVEČKA, Emil. *Úvod do gerontopedagogiky*. Praha: Ústav školských informací, 1979.

Madridský plán a jiné strategické dokumenty. Praha: Gerontologické centrum a EV public relations, 2007. ISBN 978-80-254-0174-3.

Senioři v mezinárodním srovnání 2012. Praha: ČSÚ, 2012. [online]. Dostupné na: <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/1417-12>.

STUART-HAMILTON, Ian. *Psychologie stárnutí*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-274-2.

TOŠNEROVÁ, Tamara. *Jak si vychutnat seniorská léta*. Brno: Computer Press, 2009. ISBN 978-80-251-2104-7.

VIDOVIČOVÁ, Lucie. *Stárnutí, věk a diskriminace – nové souvislosti*. Brno: Masarykova univerzita Brno, Mezinárodní politologický ústav, 2008. ISBN 978-802-1046-276.

Zápočet:

Získání zápočtu je podmíněno vypracováním písemné práce v rozsahu přibližně 6 normostran, jejímž obsahem má být shrnutí realizovaného strukturovaného rozhovoru s vybraným seniorem. Požadavky na obsah a podobu tohoto interview musejí být předem konzultované s vyučujícím. Zpracovaný text je nutné odevzdat nejpozději týden před předpokládaným termínem zkoušky v tištěné podobě na sekretariát katedry a současně zaslat elektronicky na adresu: michal.serak@ff.cuni.cz.

Zkouška:

Zkouška má podobu diskuze nad předloženou písemnou prací a její součástí je i zodpovězení jedné z vylosovaných otázek, jejichž zadání je totožné s výše uvedenými tematickými okruhy (viz Charakteristika obsahu předmětu). Očekávána je kromě zvládnutí obsahu přednášek i samostatná práce s odbornými prameny. Podmínkou ke zkoušce je získání zápočtu.